

מעדני אשר

גיליון ת"ז
(שנה ט')
פרשת ויקרא תשע"ב
י"ל ע"י
מכון "מעדני אשר"

איך מתפללין בזמן הזה שיתקבלו הקרבנות לרצון הרי אין לנו קרבנות בזמן הזה?

בפרשתן א' ב' אדם כי יקריב מכם קרבן.

בשמונה עשרה בברכת רצה מתפללין ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון.

יש להקשות: הרי בזמננו אין לנו בית המקדש, א"כ איך מתפללים שיקבל ברצון את הקרבנות, הרי אין לנו קרבנות היום, כך מקשה התוס' מנחות ק" ע"א, וכן הטור אור"ח סימן ק"כ, וכן באליה רבה שם.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דאיתא במדרש דמיכאל שר הגדול מקריב נשמתן של צדיקים על המזבח של מעלה, ועל זה תיקנו ואשי ישראל, היינו הצדיקים, כך תרצו בתוס' מנחות ק" ע"א.

יש להקשות: על פירוש זה איך אמרינן ואשי ישראל ותפלתם במהרה, וכי מתפללים שהקב"ה יקרב את מיתת הצדיקים, כך מקשה באליה רבה.

ובספר מטה סימן קמ"ט כתב דיש ספרים דלא אמרינן במהרה, וכן ר"י מגרמיזא מיחה דלא לומר מהרה כי מיכאל מקריב נפשות הצדיקים אין לומר במהרה, אבל מ"מ קשה על השיטות שכן גורסים.

ובאליה רבה אור"ח סימן ק"כ כתב לתרץ ולעניות דעתי לקיים נוסחתינו במהרה, חדא דהא יש עוד שני פרושים בטור כמבואר לקמן, ועוד קשה בתוס' מנחות ק" גרסו כן, אף דהביא שם דברי מדרש הנ"ל, אלא צריך לומר דזה וודאי קצב היא שמיכאל מקריב, ואין אנו מתפללין אלא על הקבלה שיקבלו הקב"ה מהרה, ולא הוי כלל כמתפלל ח"ו על מיתת צדיקים, גם קרוב שמקריבין נשמת צדיקים שכבר מתו שנים רבות.

וידוע פירוש הנפלא שאמר הדרכי תשובה על הפסוק במדבר כ"ח ב' צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי לאשי תשמרו להקריב לי במועדו" ופירש ע"פ מה שאמרו חז"ל שבת ל"ג ע"ב הצדיק נתפס בעון הדור, ואיתא במדרש המובא בתוס' דהקב"ה מקריב נשמותיהן של צדיקים, ועל זה הזהיר הקב"ה צו את בני ישראל דאת קרבני לחמי לאשי, שהוא נשמותיהן של צדיקים, תשמרו להקריב לי במועדו, שלא יסתלק מן העולם קודם זמנו בשביל עון הדור ר"ל רק במועדו.

והרה"ק ממונקטאש ז"ע בעל המנחת אלעזר בעת שהספיד את חמיו הגה"ק מקאמארנא ז"ע אמר את הפירוש הנ"ל מה ששמע מאביו, והוסיף על זה, הנה כל קרבן צריך נסכים, יהיו נא הדמעות של בני ישראל המבכים מה על פטירתו של האי צדיק במקום נסכים.

ובשל"ה הקדוש בפרשתן ביאר דבר נפלא: הא דכתוב בפרשתן "אדם כי יקריב מכם קרבן" דהיינו מעצמכם יקריבו, דהיינו הנשמות של צדיקים.

ובספר עטרת ישועה פוסת אחר כתב לבאר דבר נפלא: מה שאמר הרה"ק המגיד ממקזניץ ז"ע כשהגיע לפסוק ויקרא כ"ו ל"א "והשימותי את מקדשכם" שאמר מתי נזכה לכך, והסביר עטרת ישועה שהכוונה על המזבחות שלמעלה שיהא ריק מנשמות של צדיקים.

ב. אע"פ שאין עתה עבודה, מתפללין על התפלה שהיא במקום הקרבן, שתתקבל ברצון לפני הש"י, כך תירץ בטור אור"ח סימן ק"כ. ובט"ז אורח חיים סימן ק"כ תמה על תרוץ זה: קשה א"כ מהו הכפל ותפלתם, ואם בא לפרש מהו אישי ישראל, היה לו לומר תפלתם בלא וי".

ומתריך: דיש ב' מיני תפלות האחד תפלה בזמנה היה במקום קרבן, ואחר זמנה איתא בגמ' ברכות כ"ו ע"א שכר תפלה יהבי ליה, שכר תפלה בזמנה לא יהבי ליה, על זה קאי ותפלתם לכלול אף תפלה שלא בזמנה, שהיא לא במקום אישי ישראל.

ג. יש מפרשים על מה שלמעלה ממנו, והכי פירושו והשב העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל, ותפלתם תקבל ברצון תחלת דבר הוא, כך תרצו בתוס' מנחות ק" ע"א.

ד. יש מי שאומר כבשים של אש מקריבין למעלה, והיינו דאמרינן בשמונה עשרה בעבודה ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון, כך תרצו בתוס' מנחות ק" ע"א.

בית המדרש "דמשק אלינו"
דחסידי וויזניץ
בנשיאות כ"ק מון אדמו"ר שליט"א
הקפ"ע הרה"ח מור"ח מנחם אליעזר מווס טווס שליט"א

יתומים היינו ואין אב

שבורים ורצוצים מבכים אנו עד דכדוכה של נפש את השבר הגדול שהשברנו על הסתלקותו לשמי רוס של עמרת ראשנו ותפארתנו משה רבינו מהימנא בוצינא קדישא רוח אפינו משיח ה' רבה דעמיה מדברנא דאומתיה עמוד צלותהון דישאל שר התורה והיראה דולה ומושקה וממשך דרכו של כ"ק מרן רביה"ק ה"דמשק אליעזר" מוויזניץ זיע"א שעל שמו ולזכרו נתייסד ונקרא בית מדרשנו כקש"ת מרן אבינו רועינו עטרו"ת צדיק יסוד עולם

כ"ק אדונו מורנו ורבנו צוקללה"ה זיע"א הכ"מ

וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'

בלב קרוע ומורתח
קהל חסידי ויזניץ בית שמש

ישמח לב מבקשי ה'

יצא לאור ברוב פאר והדר
ספר מעדני אשר על חג הפסח

חקרי הלכות על כל מצוות חג הפסח
"ארבע כוסות" "סיפור יציאת מצרים" "הסיבה"
"מצה" "חמץ" "פסח שני" "קרבן פסח"
הפצה ראשית באר"י:

וועג הפצת ספרים, טל: 057-3156312
ובחול"ל: ביגלאייזן

מדוע רק במוסף של ראש חודש מתפללים שיבנה המזבח ולא במוסף של שבת ורגלים?

הנה בתפלת מוסף של ראש חודש מתפללים "מזבח חדש בציון תכין" ועולת ראש חדש נעלה עליו, שעירי עזים, נעשה ברצון, ובעבודת בית המקדש נשמח כלנו.

נשאלתי מידידי הרב החסיד יחיאל מיכל טאובר שליט"א ממאנסי הערה נפלאה: מדוע בתפלת המוסף של שבת וכן של שלש רגלים, לא מוזכר תפלה ובקשה על המזבח, ורק כאן במוסף של ראש חודש מבקשים אנו בקשה זו.

ומצאתי שהרוקח מירושלם סידור התפילה לרוקח ע"מ תרכ"ט **כבר הקשה** כן וז"ל למה אומרים בראש חודש "מזבח וזבחים" יותר מימים טובים, לפי שכתוב היה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו, ויצאו וראו בפגרי האנשים הפשעים, ולפי שבכל חדש מהפכין אש של גהנם לרשעים, והמזבח והקרבת מוכרין על אש של גיהנם, לכך תקנו מזבח חדש וקרבתו וכפרה בראשי חדשים בתפילה.

מעדיני אשר: נראה לתרץ, כיון דראש חודש זמן כפרה הוא, לכן מזכירים את המזבח.

יש שמתרץ: משום דבנין בית המקדש אינו דוחה שבת ויו"ט לכן אין מבקשים רק בראש חודש שהוא בימות החול.

אבל צ"ע: דא"כ איך מבקשים על בית המקדש, הרי זה נמי אין בונין בשבת ויו"ט.

עוד קשה: הרי כתבו התוס' ראש השנה ל' סוכה מ"א שבנין שלעתיד שירד מהשמים אף בשבת ויו"ט.

מדוע רק בעל המחיה מבקשים על המזבח ולא בברכת המזון?
איתא בגמ' ברכות מ"ד ע"מ א' **דברכת מעין שלש אמרינן רחם ה' אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל מקדשך ועל מזבחה.**

נשאלתי מידידי הרב החסיד יחיאל מיכל טאובר שליט"א ממאנסי הערה נפלאה: מדוע רק בברכת מעין שלש מבקשים על המזבח, ובברכת המזון אין מבקשים על המזבח.

ומצאתי בספר ברכת שלמה ברכות מ"ד ע"א **שהקשה** כן וז"ל יש לעיין למה בברכת מעין שלש נזכר זכרון המזבח, ולמה בברכת המזון דהיא ברכה יותר מבוררת אינו נזכר המזבח כלל.

ומתרץ: כיון דברכת מעין שלש נתקנה על היין, והיו מנסכים יין על המזבח, וכן בפרי עץ הרי יש שמן דמברכין עליו גם כן על העץ ועל פרי העץ והיו מקריבין על גבי המזבח שמן לנסכים ושייך גם כן זכרון המזבח, ובעל המחיה הרי היה סולת לנסכים דלא היה אפיייתן בתנור כלל ושפיר שייך אצלו זכרון המזבח, משא"כ לחם לא היו מקריבין על גבי המזבח כלל, לכן לא מפורט שם מזבח, וכך כתוב בספר יעקב אברהם ע"מ ש"ס.

אך מקשה: דהרי במנחות קי"מ"ל מנחות ע"ה ע"מ ב' דמברכים עליהם המוציא והרי מכל המנחות היו מקריבין ממנו הקומץ על גבי המזבח, א"כ הא מקריבין גם מין לחם על גבי המזבח, ודוחק לומר דהואיל ואין מקריבין ממנו אלא הקומץ בלבד והעיקר נאכל לכהנים, לכן אין מזכירין.

ומתרץ: דאפשר לומר דבלחם דאין מזכירין המזבח אף דהיו מקריבין ממנו הקומץ ממנו, משום דהקומץ אינו קרבן בפני עצמו אלא להתיר השירים הוא בא, דהרי אם חסרו השירים או נטמא השירים קודם הקטרה פסולה, הרי דעיקרו בא להתיר השירים ולכן לא חשוב קרבן מזבח כלל.

מה הטעם שנצטוונו להביא בעלי חיים לקרבנות?

הנה הרמב"ם במורה הנבוכים פרק ג מ"ו כתב דטעם הקרבנות, בעבור שהמצרים והכשדים, אשר היו ישראל גרים ותושבים בארצם מעולם, היו עובדים לבקר ולצאן, כי המצרים עובדים לטלה, והכשדים עובדים לשדים אשר יראו להם בדמות שעירים, ואנשי הודו עד היום לא ישחטו בקר לעולם, בעבור כן צוה לשחוט אלה השלשה מינין לשם הנכבד כדי שיוודע כי הדבר שהיו חושבים כי הם בתכלית העבירה הוא אשר יקריבו לבורא, ובו יתכפרו העונות, כי כן יתרפאו האמונות הרעות שהם מדוי הנפש, כי כל מדוה וכל חולי לא יתרפא כי אם בהפכו.

וברמב"ן בפרשתן תמה עליו: הנה הם דברי הבאי, ירפאו שבר גדול, יעשו שולחן ה' מגואל שאיננו רק להוציא מלבן של רשעים וטפשי עולם, והכתוב אמר כי הם לחם אשה לריח ניחוח.

ועוד הקשה: דנח בצאתו מן התיבה עם שלשת בניו אין בעולם כשדי או מצרי הקריב קרבן וייטב בעיני ה' ואמר בו בראשית ח' כ"א וירח ה' את ריח הניחוח, והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן, וישע ה' אל הבל ואל מנחתו שם ד' ולא היה עדיין בעולם שמץ ע"ז כלל, ובלעם אמר את שבעת המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל במזבח במדבר כ"ג ד' ואין דעתו עתה לשלול ממנו אמונות רעות, ולא נצטוה בכך, אבל עשה כן לקרבה אל האלהים כדי שיחול עליו הדבור, ולשון הקרבנות את קרבני לחמי לאשי ריח ניחוחי, וחלילה שלא יהא בהם שום תועלת ורצון רק שוללות ע"ז מדעת השוטים.

וכותב הרמב"ן דהטעם: כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, וזירוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי חטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרוף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו, וקרבן התמיד, בעבור שלא יצלו הרבים מחטוא תמיד, ועיין בתורת משה לחתם סופר בפרשתן מה שכתב בענין זה.

האם יש איסור לצלם אדם שלא מרצונו? בפרשתן ה' כ"ג והשיב את הגזילה אשר גזל.

הנה בשו"ת שלמת חיים ח"ב סימן י"ט, מובא בשו"ת בצל החכמה חלק ד' סימן פ"ה דן השואל אם מותר לצלם בר ישראל נגד רצונו, דכיון שאינו מזיקו ואינו מחסרו כלום אולי אינו יכול למחות בידו ואפי" לכתחילה, והגם דזכור עפ"י קבלה דשורה רוח טובה פ"ת י"ד ס' קמ"א ו' היינו על התמונה המצויינת, ואולי אין זה מזיק כלל לבעל הפרצוף שצולם, ואפ"ל דאסור דשייך בזה כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו, ומרן הגאון מהר"ח זוננפעלד זצ"ל השיב ע"ז, אין זה בפרתו של חבירו כ"א ע"י מעשה עצמו ואם יציירו מדעתו וכי יוכל לאסור אין אדם אוסר דבר שאינו ברשותו על חבירו.

ובשו"ת דברי יציב אור"ח סימן רנ"ז כתב ראיתי להגאון מרוג'צ'וב בשלמת יוסף לענין אם יכול למחות שלא יצלמו אותו, שזה תליא בגמ' ב"מ ק"ז ע"ב אם אסור להנות מממן חברו אף שלא חסרו, וציין גם לב"מ ל' ע"א דלצורכו אסור ע"ש, בענין איך מותר לצלם אדם הרי יש איסור לעשות צורת אדם, עיין בספר מעדני אשר פרשת יתרו תשס"ו.

מטעמי אשר – בעניני גזילה

איך יכול להיות שהמקדש אשה ע"מ שהוא צדיק ונמצא רשע מקודשת שמוא הרחוק תשובה בלבו, הרי בגזל לא מהני תשובה עד שמוחזר, ויקרא תשס"ט
איך מקבלים עדות משום אדם שבעולם הרי אמרינן בגמ' דרוב אנשים נכשלים בגזל, שופטים תשס"ז
מי ששלח בול לרב שיענה לו תשובה האם חייב להחזיר משום חשש גזל ויקרא תשס"ט
מי שגזל והנגזל נסע למרחקים האם צריך להטריח עצמו לרדוף ויקרא תשס"ט
מי שגזל אתרוג מחבירו ובתוך המועד פייסו על זה האם יוצא ויקרא תשס"ט
אדם שהחליף קובע בבית הכנסת האם מותר ללבשו ויקרא תשס"ט
הגזול כסף האם מותר להחזירו בשבת ויקרא תשס"ט
מדוע המקיים מצוה בדבר גזול אינו נידח הא נידח איה לאינש ליעבר מצוה בממוניה בהר בחקותי תשס"ט
האם מותר לטולל מי נטילה של השני בלא רשות בראשית תשס"ח
איך יש מ"ד דסובר דגזל עכו"ם מותר הא עובר על לא תחמוד ויקרא תשס"ח
נכרי שגזל האם איכא תקנת השבים ויקרא תשס"ח
גזל דבר שאצלו שוה פרוטה ולנגזל לא, ויקרא תשס"ח.

**גנב וגזלן שהחזירו את הגניבה בכפיית בית דין
האם כשירים לעדות מיד שהחזירו את הגניבה?**

בפרשתן ה' כ"ג והשיב את הגזילה אשר גזל.

יש לחקור גנב וגזלן שהחזירו את הכסף שגנבו וגזלו האם כשירים לעדות או דילמא פסולים.

הנה הרמב"ם הלכות עדות פרק י הלכה ד' כתב אע"פ שהחזירו הגנב והגזלן הממון שגנבו וגזלו ושילם העד זומם הממון שהוזם עליו, פסולים לעדות.

והקשה עליו הטור ח"מ סימן ל"ד ואינו יודע למה לא יוכשרו אחר שהחזירו הממון.

ומתוך הטור: אפשר שר"ל אע"פ ששלמו כיון דבכפיית ב"ד שילמו פסולים עד שישבו מעצמם.

ובכסף משנה תמה על תרוץ של הטור: שזה דבר פשוט הוא ולא היה צריך רבינו להזכירו.

ומתוך הכסף משנה את דברי הרמב"ם: שאפילו החזיר ברצונו את הגניבה והגזילה נמי פסול, והרמב"ם למד את זה מהא דאמרין בגמ' סנהדרין כ"ו ע"ב מאימתי חזרת מלוי ברבית וכו' ומשמע דכשהחזיר ממון האיסור ברצונו עסקינן ואפילו הכי לא מתכשרי עד שיעשו תשובה, וכן בדין שאע"פ שהחזירו הממון, מכל מקום עבירה דעבוד עבוד, וצריכים תשובה ממנה.

יש להקשות לשיטת הטור: מאי שנא דבמלוה בריבית לא מהני חזרה לחוד אף כשחוזר ברצון, משא"כ בגזל כשחוזר ברצון מהני, כך מקשה הסמ"ע ח"מ סימן ל"ד ס"ק י"ז.

ומתוך: דדוקא במי שהרגיל נפשו בכך בריבית לא מהני בחזרה לבד, אבל כשעושה גזילה בפעם אחת והחזירו מעצמו ד', וכן בריבית, כך תירץ הסמ"ע ס"ק י"ז.

וכן דעת הרמ"א ח"מ סימן ל"ד ס"ק כ"ט דהגנב והגזלן אע"פ שהחזירו פסולים לעדות דכל זה דדוקא במי שרגיל לגזול ולגנוב, אבל מי שגנב וגזל באקראי בעלמא, מיד שהחזיר מה שגנב וגזל, הוי תשובה, ודוקא אם החזירו מעצמו, אבל אם לא החזיר רק ע"י כפיית ב"ד, לא מהני החזרה עד שיעשה תשובה.

אבל ה"ח כתב על דברי הטור: וז"ל ומיהו נלפע"ד דאף זה אינו אלא במוחזק לגנב ולגזלן, אבל מי שלא גנב או גזל אלא פעם אחת אע"פ שלא היה היתה השבה אלא ע"י כפיית ב"ד מיד כשהחזיר הגניבה או הגזילה הרי הוא כשר לעדות ולשבועה.

ובהקצות החושן סימן ל"ד ס"ק ב' הסביר את שיטת ה"ח דסבירא ליה דחזרה אפילו ע"י כפיה הויה חזרה: כיון דהוא מקיים והשיב את הגזילה ויקרא ה' כ"ג אפילו ע"י כפיה זהו תשובתו, ואע"ג דהוי על ידי כפיה, וכמו חייבי מלקות אחר שלקה הוי כאחין מכות כ"ג א' אע"ג דהמלקות על ידי ב"ד הוא.

ומעיר הקצות דמהתוס' מבואר כדברי הרמ"א: דהקשו בבא דמציעא ה' ע"ב ד"ה דחשיד אממונא בההוא רעיא דאכל תרתי מינייהו, אמאי פסול הרי חייב לשלם, ומתרצים דמה שהוא משלם ע"י עדים אין זה השבה מעליא דעל כרחו משלם, והיינו טעמא דכופר בפקדון פסול לעדות, ומבואר דאפילו בפעם אחת כגון עובדא דההוא רעיא או כופר בפקדון נמי לא מהני חזרה ע"י עדים, ולכן העיקר כהרמ"א.

ובהגהות אמרי ברוך ח"מ סי' ל"ד בט"ז ס"ק ז' כתב לבאר לשון הרמב"ם ודברי הטור שם, ומסקנתו דכל שהשיב גוף הדבר שגזל וקיים מצות והשיב את הגזילה אף שלא החזירו רק בכפיית ב"ד באופן שאין כאן תשובה מ"מ לא נפסל לעדות, כיון דלא נקרא רשע איך לפסלו, ורק בלא החזיר גוף החפץ שגזל אלא שילם שוין לבעליו אז לא מתכשר אלא כששילמו מרצונו הטוב שזה עצם תשובתו ע"ש.

האם יש ענין שאדם לפני מותו יפריש צדקה לצורכי רבים?

הנה בספר הר אבל דיני גוסס מובא בשו"ת ציצן אליעזר חלק ה - רמת רחל סימן כז ד"ה כן אזכור כתב וז"ל אמניא מילתא זוטרתא וגדולה היא אלי, לדעת יצוה האדם קודם מותו שיפריש מהונו לצורכי רבים, כי איתא בגמ' ב"ב קס"ה רובן בגזל, ואיתא בגמ' ב"ק ד' צ"ד וכן נפסק בח"מ סי' סס"ו גזל ואינו יודע למי גזל יעשה צורכי רבים, ואולי יש בידו איסור גזילה ממה שאינו יודע למי ישיב ויתכפר לו.

**אדם שציווה לפני מותו ליורשיו שיחזירו כסף שגזל מפלוני
האם צריכים לשמוע בקולו?**

יש לחקור באדם שציווה לפני מותו ליורשיו שגזל כסף מפלוני ורוצה שיתנו לו את הכסף האם צריך לשמוע בקולו או דילמא כיון דקימ"ל שאין אדם משים עצמו רשע אינו נאמן ואין צריך לשמוע בקולו.

הנה בשו"ת שבות יעקב חלק א' סימן ק"ע נשאל באחד מקציני ארץ שציווה לפני מותו שיתן לפלוני מאתים זוז עבור שגזלו כל כך, והיורשים אינם רוצים ליתן כלום באמרם שאין אדם משים עצמו רשע ואין אביהם נאמן בזה.

ומסיק השבות יעקב: דודאי על כיוצא בזה אמרו דהני יתמי דאכלי דלאו דידהו לזילו בתר שבקיהו, ואין להם בזה טענה וחזקה דגזלן וכן גזלן לומר, דאין אדם משים עצמו רשע לחייבו ממון ע"פ הודאת עצמו.

ויש על זה ראיות חבילות כי כתיבה ותנינא: כתיבה: והתוודו את עונם.

ותנינא: בכמה סוגיות כגון הא דאיתא בגמ' ב"ק ע"ה האומר גנבתי אבל לא טבחתי ומכרתי, וכן האומר לשנים גזלתי ממכם מנה, וכה"ג טובא דיכול אדם לחייב עצמו בהודאת פיו אף שמשים עצמו רשע, וכן מבואר בגמ' מכות ג' ע"א באומרים העדים עדות שקר העדנו דחייבו ממון ע"פ הודאת עצמו, וכ"ש זה שצוה לפני מותו כדי להצדיק מעשיו ולקיים שוב יום אחד לפני מיתתו.

ואין זה משים עצמו רשע בכך: רק להשיב את הגזילה אשר גזל ובמקום שבעלי תשובה עומדים אפ"י צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, והמקרא צווח והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזילה דמיירי בהודאת עצמו ע"י בפרש"י בחומש.

וכן כתבו התוס' כריתות י"ב ע"א וכן ב"מ ג' ע"ב גבי שנים אומרים אכלת חלב, דאמרין דיכול לומר מזיד הייתי ואינו בר קרבן, אע"ג דאין אדם משים עצמו רשע, לפי שאינו משים עצמו רשע אלא שהוא עושה תשובה ואינו רוצה להביא חולין לעזרה.

ומסיק: דבנדון שלפנינו אין לספוקי כלל דיכול אדם לחייב עצמו בממונו אף במקום שמשים עצמו רשע וכ"ש במקום שעושה כן משום תשובה ואין מקום לשאלה, שוב מצאתי בתשובה חות יאיר סימן רל"א שכתב על כיוצא בנדון כזה וז"ל ואע"פ שטענו על כל דברי ומעשה אביהם בתשובתו כי אין אדם משים עצמו רשע ויצא הדין דאחר ששב בתשובה לא נקרא משים עצמו רשע ודבר זה צ"ע מאוד עכ"ל, ובודאי מהירת הקולמס פלטתו כל זה ואין מקום עיון בזה וא"צ לפנינו כלל דודאי אדם יכול לחייב עצמו ליתן נכסיו למי שירצה אף אם משים עצמו רשע ומצוה לקיים דברי המת בנכסיו.

משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו הרב מרדכי זיסקינד הגר שליט"א בחקלון

כללי השתתפות

- יש לשלוח את התשובות פעם אחת בחודש בלבד את כל התשובות יחד, ולציין את החודש ואת שם השולח בתחילת התשובות.
- אפשר לשלוח עד סוף השבוע השני של החודש הבא.
- כל הפותר את כל השאלות של כל החודש ילמטע שאלות בודדות שאין עליהם תשובה אף למערכת, ייכנס להגרלה על פרס בסך 1000 ₪, הזוכה יבדקו תשובותיו, ויקבל את הפרס אך ורק אם תשובותיו נכונות ומפורטות.

שאלות:

- האם קרבן שהיה עליו דין תורה בין שני אנשים ואחד משניהם זכה בו בדין, האם ראוי להקריבו לגבוה? [מובא בספר ברכת מרדכי מהגרב"מ ארוחי שליט"א, על פרשת ויקרא שחידוש והוכיח מדברי רש"י, שכתב אדם - למה נאמר, מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל, שהכל היה שלו, אף אתם לא תקריבו מן הגזל, שלפ"י נאמר כאן חידוש גדול, שלא רק שגזל נאסר, אלא אף בהמה שהיה עליה דין תורה בין שני אנשים, אפילו שהאחד זכה בדין ראוי שלא להקריבה, וזה החידוש שלמדנו מהפסוק 'אדם' בפרשה, שכמו שאצל אדם הראשון הרי לא היה בריה בעולם והכל היה שלו ללא שום פקפוק, כך בהמה שמקריבים צ"ל גלאט כשר ללא שום עוררין, האם מצינו מקור נוסף לדין זה?]
- איך יתכן חמץ שמותר לאכול אותו בפסח ומחוייב לבערו מחמת שעובר עליו בכל יראה?
- איך יתכן כלי שאסור להגעיל אותו ויש זמן אחד שמותר להגעילו, ומדוע?
- מי שנמצא בליל הסדר רק עם גוי, האם יש מצווה ועניין לספר לו יציאת מצרים, דרך שאלה ותשובה?

מכתבים למערכת

מדוע מי שמחלל שבת נענש דווקא בעונש שביתו נשרף

מה שהקשתם בשם אחזרונים על הא דאיתא בגמ' שבת ק"ט ע"ב בי אמר רב יהודה בריה דרב שמואל משמיה דרב אין הלוקיה מצויה אלא במקום שיש חילול שבת, שנאמר יימיהו וזאם לא תשמעו אלי' לקדש את יום השבת ולבלתי משא וגו' והצתי אש בשעריה ואכלה ארמנות ירושלים, דיש להקשות מדוע מי שמחלל שבת נענש דווקא בעונש כזה של שריפת נכסיו, ולא בעונש אחר, ותרצתם בשלשה אופנים

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת

הרה"ג בן מיון מיללער שליט"א ירושלים

נראה לתרץ, ע"פ מה דאיתא בזה"ק פירוש תרומה דמי שמחלל שבת מרליק האש של גיהנום ונידון בגיהנום גם בשבת, ולפי זה מובן דמי שמחלל שבת שגורם שידלק אש של גיהנום עונשו דריתו נשרף.

האם יש איסור לסלסל הפאות בשבת

מה שכתבתם בשם הפוסקים דיש איסור לסלסל הפאות בשבת ע"פ מה דקמ"ל אור"ח הלכות שבת סימן ש"ג סעיף כ"ז ועיין במשנה ברורה שם דאסור לקלוע האשה שערה בשבת, מדרבנן דדמי לבנין.

הגאון רבי יהושע העשיל פאדווא שליט"א מאנטשטר

נראה להעיר דראיתי מביאים בשם אמו"ר זצוק"ל שאמר שכ"ק מרן מהר"ד זצוק"ל מבטלוא ראה בחור מסלסל פיאות ואמר חוששני מחטאת.

הגאון רבי אביגדור גראס שליט"א

מ"צ בבית חורא קהילות יעקב ע"פ הגי' שטרן שליט"א וראש ישיבת שפריא דירושלים קאליב נראה להעיר דידוע כמה הוהיר והקפיד כ"ק האדמו"ר הבית ישראל מגור ז"ע על מי שראוהו מתעסק בפאותיו בשבת, והרבה פעמים שראה אחד מסלסל היה צועק ברחוב מחלל שבת, ועובדא שמעתי מהרה"ח מרדכי יוסקביץ שליט"א שעמד פעם בשלחט הטחור של הבית ישראל ז"ע ועמד שם מאחור הכסא של הבית ישראל, ובאמצע שולחטו בראות הבית ישראל שהלה מסלסל פאותיו, פנה ואמר לו בזה"ל היתכן שאתה לא יודע שאסור לסלסל הפאות בשבת, וכן כתב לי הגאון רבי משה יאדלר שליט"א במח"ס מאור השבת.

הרה"ג ניסן רייך שליט"א כולל צאנו בית שמש

נראה להעיר דבהליכות חיים ע"פ ק"מ ממנהגי מרן הדברי יציב ז"ע מבואר שהיה מקפיד מאוד על זה.

הרה"ג מאיר משה הרבסטמן שליט"א כולל בעלוא בית שמש

נראה להעיר דבשו"ת משנה שלמה להגאון רבי שלמה גראס שליט"א דומ"ץ בעלוא בפארא פארק סימן כ"א האריך להתיר סלסול הפאות בשבת אם מסלסל ביד, וגם אין חשש תלישת שער, ואח"כ מביא מכמה גדולים שכתבו להתיר בפשיטות, בספר תולדות שמואל בלוח התקון והשטת פניה ל"ב מלאכת קשר שמה שנהגו לסלסל הפאות בשבת בראשי האצבעות אין שום חשש, ומביא גם כן בשם הגאון המפורסם בעל שו"ת תשורת שי, וכן בספר מנחת סולת חלק א' משנה ל"ב סף מלאכה כ"ז התיר סלסול הפאות, דבונה שייך רק בקליעה ולא בסלסול, וכן בספר משיב שלום להגאון מלאקש סימן נ"א אות ב' התיר בפשיטות שאין בו חשש כלל.

מדוע המבעיר אש בשבת בשוגג חייב חטאת הרי אין מביאין חטאת רק בדבר שבמויד חייב כרת מה שהקשתם בשם הראשונים על הא דאיתא בגמ' שבת י"ב ע"ב בי לא יקרא לאור הנר בשבת ששמי יטה, אמר רבי ישמעאל בן אלישע, אני אקרא ולא אטה, פעם אחת קרא והטה וכתב על פנקסו אני ישמעאל בן אלישע קריתי והטיתי נר בשבת, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמונה, דיש להקשות מהא דאיתא בגמ' יבמות ה' ע"ב להו"א דרבי ישמעאל סבירא ליה כרבי יוסי דהבערה ללא יצאת, איך אפשר לומר כן, הרי קמ"ל דאין מביאין קרבן חטאת בשוגג רק בדבר שבמויד חייבין מיתה, אי"כ איך אפשר לומר שסובר שהבערה בשבת רק לאו, אי"כ מדוע היה צריך להביא קרבן חטאת, ותרצתם בכמה אופנים.

הרב נחמיה הערץ שליט"א בני ברק

נראה לתרץ, ע"פ מה דהביא בספר אדרת אליהו שבת י"ב ע"ב לבעל המשנת חכמים בשם החתם סופר בשם רבי נתן אדלר זצ"ל פירוש נפלא במה דאמר רבי ישמעאל אביא חטאת שמונה, וכתב העובר על איסור דרבנן בשבת אינו יכול להביא קרבן, כי לא עבר על איסור תורה אולם כשיביא קרבן יוסף ויביא שמן כדי שבתוספת זו יתכפר לו גם הדרבנן, ואם כן כשרבי ישמעאל קרא והטה נמצא שחטא בכפליים, עבר על איסור תורה כשחטא והטה, וגם על איסור דרבנן כשקרא, לכן נתחייב חטאת שמונה, לפי הנ"ל נראה ליישב דכוונתו היה שאם ח"ו יעבור בשבת על איסור שזדונו כרת יצטרך להביא חטאת שמונה כדי לכפר נמי על הבערה שהוא רק בלאו שאי אפשר להביא על זה קרבן בלחלו.

מי שעבר על איסור בורר בשבת ונאסר המאכל האם יש לו תקנה שיחזור ויערב את הפסולת

מה שהבאתם בשם הפרי מגדים בסמן שי"ט בא"א סק"א שנסתפק במי שברר בשוגג בשבת או במויד שהדיון הוא שאסור לאכלו האם יש לו תקנה לערב בחזרה את הפסולת ומניחו בספק.

הרה"ג יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים

נראה להעיר דמנחת שלמה כתב דאף לדעת הפרי מגדים דיש לאסור, היינו דווקא לענין אכילה ושתייה, אבל לענין הנאה בבירור הבגדים וכלים כיון שאינו נהנה מעבירה הרי זה מותר.

האם מותר להלביש ילדים בגדי שנה בשבת בצהרנים בזמן מנחה לצורך שנה של הלילה

מה שהבאתם בשם שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד' סימן ק"ה ד"ה ג' להלביש ששאל האם מותר להלביש ילדים הקטנים כשעדיין שבת בבגדים שישנים בהם ויודע שקודם הבדלה לא ילכו לישון אם נחשב זה הכנה משבת לחול, וכתב דאם מלבישה את זה רק כדי לחסוך זמן במציאת שבת אסור ע"ש באריכות.

הגאון רבי דוד לויסצין שליט"א ראש כולל הכלל התלמוד ת"א

נראה להעיר מאי שנא מהא דכתבו הפוסקים בפורים שחל במציאת שבת שמותר להביא בשבת את המגילה אם לומד בהם קצת, אף דהויא ערמה, וכאן נמי הרי הוא לובש במציאות כבר את הבגדים ונהנה בזה אף בשבת ומדוע שיהא אסור.

תגובות אפשר לשלוח עד ליום ג' בערב בלבד להרב אשר אנשינו שוורץ שליט"א לפקס המערכת: 057-7961607 או למייל: leviber@gmail.com לביטויים בכל ענייני המערכת, בטל: 057-3166560 מי שמעוניין להצטרף אלפני המנויים נא להתקשר למערכת

טיהר את העיר טבריה עשה אותה נקיה
הודו לו משמיא
 ברכת מזל טוב
 לגיסי היקר העומד לימין המערכת
 הרה"ג רבי מנחם מנדל רייך שליט"א
 בונה ומקים קרית צאנו בעיר טבריה
 לרגל שמחת לבו
 בתוך שאר קהל חסידי צאנו ברחבי תבל
 שמחת הנחת אבן הפינה לקריה החדשה בעיר טבריה
 יהא רעוא שתשרה שכינה במעשה ידיו
 אשר פרוו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

עומדות היו רגלינו בשערי ירושלים
 מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה וינצלו
 זכות שערי ירושלים שעוסקין בתורה נמ' מסכת ה' כששונוא ישראל נוטאים ראש וריח מלחמה בעולם, ועם ישראל מאוים ומוקף אויבים, והרבה סכנות מבית ומחוץ. זכות תורתם של שערי ירושלים שעוסקין בתורה בימי ניסן אשר חסר כח התורה בעולם והיווקה ע"י מאות לומדי רצופות בתוככי ירושלים בכייה"מ הגדול בית ישראל בעזרת תורה היא שתגין ותציל לנו מהכלל כברכת קדשם של גדולי וצדיקי הדור ומרן הגר"ח קניבסקי שליט"א התורמים לרצופות יש להם זכות ושותפות בתורה, ומובטחים בסיינתא דשמיא וישועות ככל עניניהם הכרעת מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א התרומה לישיבת רצופות הרייה מובהרת, הקודמת לשאר החזקות התורה לזכייה בהחזקת "שעה אחת" נציבי יום, לע"ג, דפואות וישועות, שרבים ראו בחוש הישועות ולמעויות יזכור אפשר להתקשר 052-7613981 או בטל: 1-700707875

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב טל משה הלוי צווקר שליט"א בית שמש לרגל שמחת היכנס בנו כמר מרדכי דוד נ"י לברייתו של אברהם אינו יהא רעוא שבוכות זיכר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב יהודה דניאל פינקלשטיין שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בנו במו"ש וברכת מזל טוב לאביו הנגיד הנכבד הרב חיים שליט"א אנטוועפאן וברכת מזל טוב לחמיו ידידנו הרב הערשל פריד שליט"א תל אביב יהא רעוא שבוכות זיכר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרב טל משה הלוי צווקר שליט"א בית שמש לרגל שמחת היכנס בנו כמר מרדכי דוד נ"י לברייתו של אברהם אינו יהא רעוא שבוכות זיכר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה